יום **ג'**, **כ"א** ב**מנחם אב** תשס"ג (**19** ב**אוגוסט**)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

היום, **כ"א ב<u>מנחם אב</u>**,לפני 69 שבה, נהיה **היטלר** יש"ו לראש מדינת גרמניה ולמפקד העליון של הוורמַכט.
בבחירות לרייכסטאג [הפרלאמנט הגרמני] ב- 1930, מפלגת הנאצים זכתה ב- 18.3% מקולות המצביעים. ב- 1932 קיבל היטלר אזרחות גרמנית, שעד אז נמנע מלבקשה בנימוק שגרמניה ואוסטריה חד הן, ואין להכיר בהפרדה המלאכותית שביניהן; אזרחות גרמנית נדרשה לו כדי להיות מועמד לבחירות לנשיאות. בבחירות ניצח **פאול פון הינדנבורג**, ואולם היטלר זכה ב- 36.8% קולות המצביעים. בבחירות לרייכסטאג ביולי של אותה שנה, זכתה מפלגתו ב- 37.3% מקרלות המצביעים, השיעור הגבוה ביותר שקיבלה בבחירות חופשיות, ונהיתה למפלגה הגדולה ביותר ברייכסטאג. בסוף ינואר 1933, מונה היטלר לקנצלר בראש ממשלת מיעוט. מתנגדי הרפובליקה של ויימאר השמרנים קיוו לנצלו לשם הבטחת תמיכת ההמונים, ואילו הם יחזיקו ברסן השלטון וירסנו אותו ואת תנועתו הרדיקאלית; ואולם, סופו של דבר, היטלר הוא שהשתלט על מנגנון המדינה ואח"כ על עוצמתה כדי לכונן שלטון טרור.
כאמור, במותו של הינדנבורג ב- 2 באוגוסט 1934 (היום, כ"א במנחם-אב), נהיה היטלר לראש מדינת גרמניה ולמפקד העליון של הוורמַכט. הוא נטל לעצמו אז את התואר Fuhrer und Reichskanzler, והיה לרודן גרמניה. [האנציקלופדיה של השואה]

***

שמונה שנים לאחר מכן, באותו יום, (**כ"א ב<u>מנחם אב</u>**), בשנת תש"ב(1942-5702), **יאנוש קורצ'אק** נרצח, עם חניכיו, במחנה ההשמדה **טרבלינקה**. קורצ'אק, נולד הנריק גולדשמידט בשנת 1878 בפולין, היה סופר, רופא ומחנך. מ- 1911, הוא עמד בראש בית יתומים יהודי בווארשה, שנוהל במידה רבה ע"י הילדים עצמם. שיטת החינוך שלו היתה מיוסדת על חדירה עמוקה לפסיכולוגיה של הילד. גם בגטו ווארשה הוא ניהל מוסד לילדים ויחד עמם, כאמור, נרצח בתאי הגאזים. בספר ביוגראפי על קורצ'אק, הוא נשאל:
"האם הוריך ... לא נתנו לך כל חינוך יהודי?" קורצ'אק עבר, לכאורה, לעניין אחר, אבל מתוך המשך דבריו השתמעו תשובותיו למרבית שאלותיי, לקודמות ולאחרונה:
- הייתי היום אצל עמיתי ד"ר זיגמונט ביחובסקי, היודע גם עברית וגם יידיש,מדבר וכותב בשתי השפות האלה. ... דיברנו גם על ענייני דיומא: על היהודים בפולין. ד"ר זיגמונט מתכוון לשפר את יחסי ליהודים. הוא הוכיח לי שגם אבי וגם אחיו, דודי יאקוב גולדשמיט, כתבו (בפולנית) על נושאים יהודיים. אבי – שהיה עו"ד – חיבר ספר חוקי הגירושין לפי ההלכה היהודית. יחד עם אחיו, כתב גם ספר "דמויות של יהודים מפורסמים בפולין". אלא, שהתבוללותם הלכה וגברה (השפעת הסביבה הפולנית והרעיות היהודיות של שניהם.) סבי, הרופא הירש גולדשמיט, השתתף במאמריו בעתון עברי, אלא שגם הוא היה מתבולל גמור... זיגמונט התפרא מאד כאשר אמרתי לו פתאום: "אינני מתרשם ביותר מהליכי אבי וסבי. שניהם חיפשו אורח- חיים נוח, ודרך ההתבוללות היתה בימים ההם הנוחה ביותר. מסופקני, אם דרך זו היתה המכובדת ביותר בעיני היהודים בשעתם. הם חיפשו, כנראה, "תירוצים קלים" ושאפו בעיקר ל"נוחיות" – בוחיות כלכלית, תרבותית, מוסרית, דתית. אבי גאה, דווקא, על אבי-סבי ועל הדורות הקודמים, ש**לא**

"קומה אלוקים, שופטה הארץ, כי אתה תנחל בכל הגוים." [תהלים פ"ב 8]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **שלישי**

בשמחה ובטוב לב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

בס"ד

"הדף היומי לתולדותינו"

יום **ג'**, **כ"א** ב**מנחם אב** תשס"ג (**19** ב**אוגוסט**)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

נתפתו לחיים קלים. הם היו עובדי- כפיים ישרים ובעלי מידות ... אני גופי מתבולל, כי נולדתי ככה, אבל אינני להוט להשלים עם פתרונות קלים ונוחים...- [האנציקלופדיה של השואה\'יאנוש קורצ'אק']

"**קומה אלוקים, שופטה הארץ, כי אתה תנחל בכל הגוים.**" [תהלים פ"ב 8]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **שלישי**

בשמחה ובטוב לב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל